

Statens vegvesen

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Behandlende enhet:	Saksbehandler/telefon:	Vår referanse:	Deres referanse:	Vår dato:
Vegdirektoratet	Kjersti Narheim Haugen / 22073428	16/15142-4	16/232-	18.03.2016

Høring – etablering av tvisteløsningsmekanisme for rettslige tvister mellom stat og kommune mv

Vi viser til oversendelse fra Samferdselsdepartementet av 8. februar 2016, hvor brev av 27. januar 2016 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet med overnevnte høring, følger vedlagt. Vegdirektoratet har også mottatt høringen direkte fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. I brevet fra Samferdselsdepartementet bes det om eventuelle merknader innen 13. april 2016.

I høringsforslaget foreslås det å innføre søksmålskompetanse for kommunen overfor staten i nærmere angitte saker, samt at det foreslås å heve terskelen for statlig klageinstans sin adgang til å overprøve kommunens frie skjønn. Formålet med forslaget er å øke det kommunale selvstyret.

Når det gjelder forslaget om å heve terskelen for statlig klageinstans sin adgang til å overprøve kommunens frie skjønn, ved å endre ordlyden i forvaltningsloven § 34 annet ledd tredje punktum til at det skal legges «stor vekt» på hensynet til det kommunale selvstyret, har ikke Vegdirektoratet spesielle merknader til det. Statens vegvesen er i begrenset grad klageinstans for kommunale vedtak. Som det fremgår av høringsnotatet vil ikke en slik endring påvirke klageinstansens adgang til å prøve rettsanvendelsen, saksbehandlingen og faktum. Etter Vegdirektoratets syn er dette viktig for å sikre borgernes rettssikkerhet. Hvis man endrer loven i tråd med det som er foreslått på dette punktet, er det etter vårt syn også naturlig at man i forlengelsen av dette skjerper kravet til begrunnelse i de sakene der en statlig klageinstans prøver det frie skjønn til en kommune.

I høringsnotatet punkt 3 omtales forslag til tvisteløsningsmekanismer for rettslige tvister mellom stat og kommune. Det foreslås at kommunen bør få adgang til å reise sak mot staten, også i saker der kommunen er berørt av den statlige avgjørelsen i egenskap av å være offentlig organ. Hvis man først legger opp til en slik prøving, er Vegdirektoratet enig i

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 8142 Dep
0033 OSLO

Telefon: 02030
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfare 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Landsdekkende regnskap
9815 Vadsø

at det er naturlig å benytte domstolene til en slik tvisteløsningsmekanisme, fremfor å opprette en ny nemndsløsning. Vi mener også at domstolenes kompetanse bør være den samme som den ville vært ved et søksmål mellom private og det offentlige om gyldigheten av et forvaltningsvedtak.

Under punkt 3.9.1 omtales den private parts rolle i et søksmål mellom stat og kommune om gyldigheten av et forvaltningsvedtak. Vegdirektoratet er enig i at den omgjøringsadgangen ved ugyldige vedtak som i dag ligger i forvaltningsloven § 35 første ledd, gjør at forslaget ikke materielt sett innebærer noen endring for den private part. Vi ser også at den private part vil kunne ivareta sin interesse i saken gjennom reglene om partshjelp i tvisteloven. For at den private part skal kunne ivareta sin interesse, er det imidlertid viktig at vedkommende får kunnskap om søksmålet. Et søksmål som i utgangpunktet ikke omfatter den private part, vil lettere kunne versere for domstolene uten at den private part blir informert om det. Det bør derfor vurderes om kommunene i slike tilfeller bør informere direkte berørte private parter om søksmålet.

I høringsnotatet punkt 4 omtales tvisteløsning i innsigelsessaker. Det foreslås at kommunene får adgang til å få en uavhengig prøving av innsigelser etter plan- og bygningsloven.

Statens vegvesen planlegger store veganlegg, og forholder seg i stor grad til plan- og bygningsloven, herunder regimet med innsigelser i §§ 5-4 og 5-6. Generelt mener Vegdirektoratet at det er uheldig å legge opp til at konflikter i plansaker etter plan- og bygningsloven i økt utstrekning skal håndteres gjennom domstolsbehandling. Dette vil etter vårt syn kunne bidra til redusert effektivitet ved planlegging av veg- og transportanlegg etter plan- og bygningsloven.

Under punkt 4.3 i høringsnotatet foreslås det at kommunen «(...) få[r] adgang til å få en uavhengig prøving også av innsigelser.». Vegdirektoratet oppfatter dette som et forslag om at også innsigelsen – ikke bare departementets avgjørelse i innsigelsessaken – skal kunne bringes inn for domstolene av kommunen. Hvis det er riktig oppfattet, har Vegdirektoratet umiddelbart vanskelig for å se begrunnelsen for at kommunene skal gis søksmålskompetanse også om innsigelsen – ikke bare departementets avgjørelser i innsigelsessaker. Etter vårt syn er det primært i de tilfellene departementet både har kommet til at vilkårene for å fremme innsigelse er oppfylt, og har tatt innsigelsen til følge, at kommunen eventuelt vil ha behov for rettslig prøving av innsigelsen. Vi kan ikke se at det er det samme behovet for en slik rettslig prøving dersom det bare foreligger en innsigelse, men ikke noen avgjørelse fra departementet om å ta innsigelsen til følge. Å gjennomføre et søksmål om dette betyr at avgjørelsen av innsigelser tas av domstolene, og Vegdirektoratet kan ikke se at det i seg selv bidrar til økt kommunalt selvstyre. Hvis økt kommunalt selvstyre er målet, bør man – i tråd med det som er gjort i senere tid – se på plan- og bygningslovens bestemmelser om innsigelser. For Statens vegvesen sin vegplanlegging kan rettssaker underveis i planleggingen få betydning for fremdriften i planarbeidet.

Ved at det åpnes for søksmålsadgang også før departementets avgjørelse i innsigelsessaken, oppfatter Vegdirektoratet at forslaget innebærer at konflikter mellom stat og kommune i innsigelsessaker, ikke nødvendigvis skal håndteres gjennom forvaltningen i første omgang, samtidig som forslaget utvider muligheten for å prøve slike konflikter gjennom domstolene. Vi antar at en rettslig prøving av en innsigelse vil innebære at innsigelsessaken ikke ferdigbehandles av departementet før domstolen har avgjort om innsigelsen er gyldig eller ikke. Vi kan ikke se at dette er omtalt i høringsnotatet.

Vegdirektoratet har ikke innvendinger mot at den skjerpede begrunnelsesplikten ved innsigelser som i dag følger av rundskriv, lovfestes.

Juridisk seksjon
Med hilsen

Anton Ths. Lein
avdelingsdirektør

Kjersti Narheim Haugen

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.